

čiperně strižený a pro jeviště uzpůsobený — ale přece jen feuilleton popularisující časově literární typy a figury a ne básnické dílo tvořící nové skutečnosti. Mravnost i dramatickou logikou svou, svými figurami i hlavními scénami ješť cosi příliš odvozeného a papírového, cosi příliš tenkého a rozředěného i viděného příliš stranicky, úhlem liberální konvence reformně satirické, aby to mohl být zmocněný a tryskající var rozpoutaných sil životních. Není třeba znáti ani do detailu literaturu německou nebo norskou, abys pochopil, že máš před sebou v Thomově Mravnosti literární odvozeniny a že boj, který se zde svádí mezi osvícenými liberály a zarytými farizejci „muc-kry“, ješť jen kapesní — ach, příliš kapesní a zdrobnělé — vydání Ibsenových her reformně společenských a polemických nebo Hauptmannových komedií úřednických. Thoma ješť v Mravnosti novinář a redaktor *Simplicissima*: básník miluje příliš temný a promíšený var životních světél i dýmů, aby mohl tak pedantsky čistotně a obmezenecky rozdělit si své figury v „sympatické“ a „nesympatické“ a lapati s takovou starostlivostí do pasti pitvornou sběr lidskou. Režie i souhra byly tentokrát lepší, než bývá v Národním divadle pravidlem, ale z představitelů hereckých jen p. Schlaghammer ve svém elegantním obmezenci přiblížil se hlubším složkám charakterovým.

Píši-li zde o Oase, děje se tak jen z potřeby kronikářské úplnosti: *estetickému* soudu uniká tato hra celým svým rázem podstatně neuměleckým a mimouměleckým. Může-li někoho tato nevybíravá a prostoduchá, baráčnický starousedlá směs pitvorných a dojemných scén zajímat, ješť to jen nějaký příští historik českého maloměšťáctví. Estetik může zde jen mlčet.

Vinohradské městské divadlo. Flers a Caillavet:

Buridanův osel

Buridanův osel ješť již *čtvrtá* hra této francouzské firmy na vinohradské scéně, i dává se tak bezděky literární kritice příležitost pochopiti, jak mělký je scénický fond autorův a jak

nástroj jejich není věru mnohostrunný: v Buridanově oslu jsou situace a figury nápadně spřízněné se situacemi a figurami lepších her stejného původu *Láska bdí* a *Král*. Jen hrubozrnnější ješť Buridanův osel a burlesknost některých situací čpí již perverzností úmyslně a lačně shledávanou.

Národní divadlo: Shakespearův Kupec benátský

Pěknou osvědčenou režisérskou metodou p. Kvapilovou, která umí sjednotit a soustředit a dopomoci k plnému slovu barevné náladě, metodou, jež má zvláště šťastný smysl pro jiskřivou slavnostnost těch svátků a kvasů života, kterými jsou komedie Shakespearovy, byl předveden *Kupec benátský*. Veliký básník zavěsil jej lehkou rukou na zrádné temné vody života jako ověčený plynoucí člun, rozezvučený hudbou i smíchem a štěbotem rozkošného odvážného mládí. Tato dramatická báseň Shakespearova víc než jeho hry splétá v dvojbarevný věnec střídavě a rytmicky duševní gracií a odvahy s pitvornou a temnou ohyzdností, radostnou volností a pohodu duše s melancholií předtuch a osudovou skličností. Tento rytmus byl však, žel, na naší scéně rozrušen nedostatkem herecké vospělosti značné řady představitelů. Máme v hereckém dorostu dost šarží, dost úspěšných představitelů grotesknosti, pitvornosti, drastické komiky, ale scházejí mladší herci o vyšších orgánech pro duševní gracií a ušlechtilost, scházejí mladší herci okřídleného ducha a uměleckého posvěcení. Tim padl u nás pátý akt, tento básnický vrchol hry Shakespearovy: nebylo sdostatek vnitřní melodie v duších, a proto nebyly vytěženy poklady, které tu leží. Za zlato dostali jsme jen pozlátko. I režisérsky činil na mne pátý akt dojem provisoria, na něž se již nedostalo. Nebo ješť tím dojmem vinen podivný strach, který cítí stále naše scéna z poesie? Stále vidíš, že se tu za ni stydí a že běží přes t. zv. básnická místa jako bosý po žhavém železe.